

106

Acompanyar el vulnerable

Qui és el vulnerable?

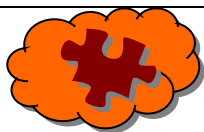

Accedeix al
Butlletí FEAC
des d'aquí

Amb el patrocini de l'editorial:

El text

Qui és el vulnerable?

En Miquel i la Maria són parella i pares de bessons, la Lina i en Lluç. Els pares són mestres.

La Maria fa classes a l'institut a nois i noies d'ESO i batxillerat i en Miquel a alumnat de 4rt de Primària.

Tots dos estan molt contents de la feina que fan. I els fills són bons estudiants i estan del tot adaptats a l'escola on van, que no és la mateixa on treballen els pares. Per això en Miquel i la Maria van quedar molt sorpresos quan el trimestre passat els van avisar per a una reunió d'urgència amb el tutor de la Lina.

El tutor, que ja coneixia els bessons del curs anterior (ha fet 5è i 6è de primària amb ells), els va comentar que veia la Lina molt desmotivada, semblava que res no li importava. I que si continuava així les notes se'n veurien afectades.

Els pares es van amoïnar perquè a casa no havien notat res. Ni els semblava que hagués passat res que justificués aquesta manca d'interès. I més sabent que la Lina és una nena de bones notes (potser massa, i tot).

En arribar a casa, el Miquel era partidari d'afrontar la qüestió directament amb la Lina i preguntar-li què passava. Però la Maria era més partidària de parlar amb el Lluç i veure si ell en sabia alguna cosa, o havia percebut quelcom...

Però com es veu la Lina? Està començant a entrar en l'adolescència, el seu cos canvia i no s'hi sent a gust; les companyes també estan rares i no acaba de saber comunicar el que li passa. Està trista i estranya, però a casa es viu bé i sap que és el lloc de confort. No sap què li passa, tot sembla conegut i res no té interès: les activitats, els profes i els companys, no entén per què se sent tant apàtica...

Qüestions per al diàleg

1. Què faríeu vosaltres?
2. Com es pot enfocar?
3. La Lina és una nena forta o és més vulnerable del que sembla?
4. Tots podem ser vulnerables i hem estat vulnerables alguna vegada al llarg de la nostra vida. Ho recordem? Sabem com vam actuar?

El PwPt de les Idees bàsiques !

Parlem-ne tots plegats!

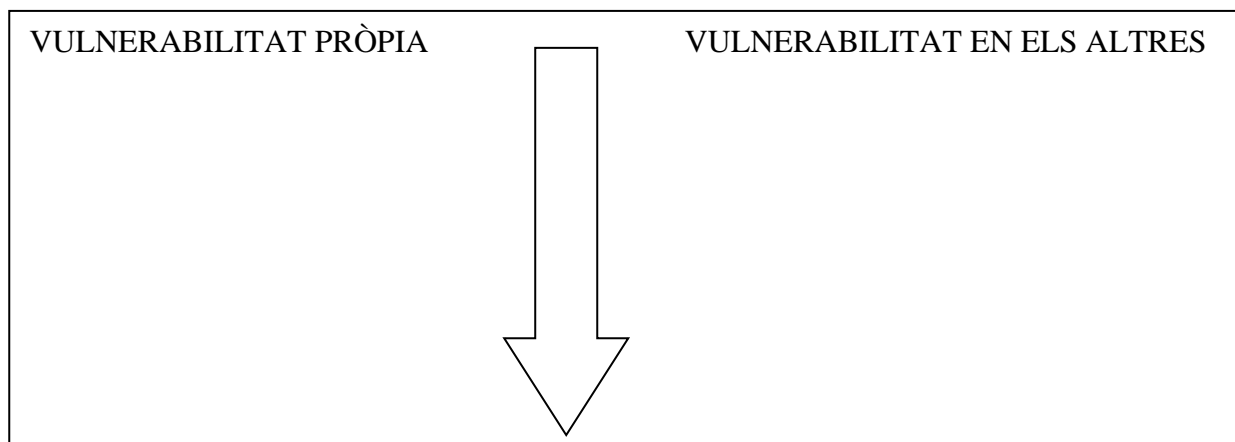

Propostes per a les dinàmiques

Aquesta és la tercera reunió del curs. Segur que ens estarem adaptant als nous protocols contra la pandèmia (no ens oblidem dels aspectes sanitaris si la nostra trobada és presencial). I, si és virtual, siguem igualment curosos amb totes i cadascuna de les persones que es connectin, saludem-les i sapiguem donar-los veu de forma ordenada.

Iniciem la nostra trobada una vegada haguem fet la presentació de tots els assistents.

1. Llegim el text "**Qui és el vulnerable?**" i encetem un debat tot contestant les preguntes.
2. Si la conversa és prou rica no caldrà fer gaires dinàmiques, però sí si veieu que les respostes es focalitzen massa en l'anècdota de la història.
3. Us proposem fer una petita reflexió entorn la vida personal de cadascun dels assistents. Demanarem que de forma individual (des de casa si la reunió és virtual) busquin un paper i un llapis; demaneu-los que tanquin els ulls (uns 10 minuts, poseu-los una musica suau que convidi a la reflexió) i, dividint el full en dos, pensin en la pròpia vulnerabilitat i en la vulnerabilitat que som capaços de descobrir en els altres:

4. Conclusions. Fem una reflexió general i podem deixar-la per escrit.
5. Podem llegir el text de l'expert o bé donar-lo als participants per tal que segueixin la reflexió a casa.

Text de l'expert:

Indicadors de desigualtat en l'acompanyament familiar

Marta Plujà

Tècnica de campanyes i sensibilització
Càritas Diocesana de Barcelona

Sovint, quan un infant s'adorm a classe o no porta els deures fets, no sempre és per falta de motivació o deixadesa, sovint és perquè no ha pogut. Ens hem preguntat com viu a casa l'alumnat! Sabem quines condicions té el seu domicili! Coneixem de què viu la família! Tenen feina els pares/ Quina mena de feina/ Hi ha més germans o germanes! Més grans o menors!

La realitat és que, a casa nostra, el 28,6% dels infants estan en risc de pobresa, però els centres educatius només tenen detectat un 6,6% d'alumnat amb risc educatiu per raons socioeconòmiques a primària i un 5,7% a secundària. Segons la Fundació Bofill, aquesta diferència es deu a la falta de criteris clars sobre detecció.

Les desigualtats socioeconòmiques tenen un elevat impacte en les oportunitats educatives d'infants i joves, però no són només un problema del sistema educatiu. Cal tenir ben present què passa més enllà de l'escola i per què. Un dels grans reptes és saber com connectar els aprenentatges que provenen de l'educació no formal i informal, amb l'educació formal.

També hem de tenir en compte l'esclatxa digital, entesa com la desigualtat tant en l'accés com en l'ús de les tecnologies digitals. La crisi sanitària viscuda arran de la pandèmia de la Covid- 19 ha posat en primera línia aquesta gran desigualtat.

Tots aquests factors relacionats amb la renda i la pobresa i que determinen l'ambient en el qual creixen els infants —juntament amb els de la transmissió d'habilitats o capacitats— funcionen com a "corretges de transmissió" de l'exclusió. Són difícils de detectar, per això cal obrir bé els ulls i parar l'orella.

Trobar indicadors ens pot ajudar a objectivar les diferents situacions particulars de cada nen o nena, sense haver de generalitzar. Alguns d'aquests indicadors són molt fàcils de trobar:

- *Famílies amb menys ingressos que els establerts pel llindar de risc de pobresa.*
- *Situació d'atur dels progenitors, especialment en cas que l'atur sigui de llarga durada o que tots els progenitors estiguin en situació d'atur.*
- *Famílies monomarentals.*
- *Famílies on els avis es fan càrrec dels infants o famílies amb mares adolescents.*
- *Rebre algun tipus de protecció social: RMI, ajut al lloguer, expedient als Serveis Socials.*
- *Necessitar ajut pel menjador*
- *Infant o jove tutelat per la Generalitat.*
- *La família és refugiada.*
- *La família comparteix habitatge amb altres nuclis familiars.*
- *La família viu en condicions d'infrahabitatge.*
- *Família coneguda pels Serveis Socials (públics o privats).*

D'altres, apareixen fruit de l'observació en el context escolar. Per exemple, ens hauria de preocupar:

- *Que l'alumne/a comenci el curs escolar sense tenir el material escolar necessari (ordinador, llibres, materials...)*
- *Que rares vegades s'apunti a les sortides i les colònies escolars o a les activitats extraescolars de fora de l'escola.*
- *Que no porta esmorzar o en porta però no és suficient i/o adequat.*
- *Que no ve net i ben vestit o que porta molt sovint la mateixa roba o que és molt vella i apedaçada.*

- *Que s'adorm a classe, no presta prou atenció, li costa socialitzar.*

Altres factors que ens poden servir d'indicadors són la salut, el pes, el comportament i les preferències, que es poden veure dins l'aula sense massa dificultats i sense haver de pararihi massa atenció.

Perquè la família pugui sortir de l'adversitat i evitar-ne la cronificació caldrà acompanyar-la i treballar-hi la resiliència familiar. Hi ha un gran ventall d'activitats que es poden plantejar per assolir aquests objectius: tallers familiars, sessions individuals, dinàmiques de reforç del vincle i altres relacionades amb el suport a l'infant o adolescent (com ara l'ús d'aplicacions informàtiques, gestió de conflictes, etc.). Però sempre, inexcusablement, partint de la trobada, d'acord amb la voluntat de la família.

6. Ens acomiadem tot agraint la confiança que les famílies estan mostrant un any més al programa FEAC. Val la pena recordar que és "quelcom més" que no pas un conjunt de xerrades a mode de les tradicionals "escoles de pares" i que el FEAC aporta un valor afegit a les relacions de la comunitat educativa que cal valorar molt positivament. Recordem també la data de la propera sessió i els webinars.

Aprentent a viure i acompanyar en la vulnerabilitat
amb Anna M. Rifà

Webinar gratuït
dimarts, 25 de gener
de les 19 a les 20h

Programa Família-Escola, Acció Compartida
<http://blogs.escolacristiana.org/formacio/llistat-de-cursos/>

Fundació Escola Cristiana de Catalunya

FEAC

Santillana
a Sonoma company

Recordatori: Webinar gratuït "Aprentent a viure i acompanyar en la vulnerabilitat", amb Anna Maria Rifà (equip redactor FEAC)

Possiblement, les reunions s'hauran ja fet o programat a posteriori del webinar però, atès que la publicació és anterior al webinar, us en fem menció. Recordeu que es demana als ponents que facin unes preguntes de la temàtica tractada de cara a animar grups FEAC al final de la seva ponència. Es poden recuperar al **canal youtube de la FECC:** <https://www.youtube.com/channel/UCFTyxsxIV1j3E2PhEoTN2QQ>

Descripció: ens pensem que ho controlem tot: la família, els fills i filles, l'escola, el treball, les persones grans, la pròpia vida i juguem dia a dia a ser déus. Però, quan ampliem i activem la nostra mirada, podem observar com en som, de fràgils i vulnerables.

I el cert és que som humans i compartim humanitat. Quan estem atents i mirem amb curiositat la VIDA, ens adonem que absolutament res està sota el nostre control: la no permanència de la nostra existència.

En aquesta webinar ens dedicarem a compartir pautes per tal que ens poguem acompanyar primer a nosaltres mateixos (autocompassió) i a l'altre (compassió) amb bondat i amor.

En acabar hi haurà un espai de preguntes que podreu fer a la ponent.

Butlletí amb el patrocini de l'editorial:

BAULA

 Recursos	Lectures
	Webs
	Imatges i films

WEBS INTERESSANTS:

[Diari digital de l'acció social de Catalunya](#)

[Fundació Bofill](#)

[Salut mental en adolescents](#)

LLIBRES:**Una petita joia per llegir**

EL nen, el talp, la guineu i el cavall.

Autor: Charlie Mackesy

Editorial: Rosa dels vents

Un conte universal per llegir a qualsevol edat. L'èxit mundial, aquest petit llibre fet per l'artista plàstic Charlie Mackesy us inspirarà tant pel que diu com pel seus dibuixos. Una petita meravella a l'abast de tots.

La Salut conculcada

Autor: Carles Ariza

Editorial: Claret

La posició social de les persones pot arribar a definir una exposició a més problemes de salut i a menys accés a recursos per combatre'ls. En el llibre "La salut conculcada", el professor de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, **Carles Ariza**, fa un recull d'aquestes i altres situacions amb tantes persones darrere en necessitat d'una adequada atenció de salut pública.

CITES:

"Darrere cada adult que creu en ell mateix, abans va haver-hi un infant que va creure en ell" *M. Jacobson*

"No n'hi ha prou d' estimar els fills, també cal creure-hi" *M. Jesús Àlava*

"La humanidad vive un giro histórico (...) Son de alabar los avances que contribuyen al bienestar (...) Pero no podemos olvidar que la mayoría de los hombres y mujeres vive precariamente el día a día (...) El miedo y la desesperación se apoderan del corazón de numerosas personas, incluso en los llamados países ricos". *Papa Francesc*

Videos:

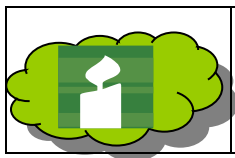
[El viatge de l'Abdoul](#)

El testimoni de l'Abdoul serveix per generar reflexió en el programa Escola Suma, que aplega una àmplia xarxa d'escoles que cada any s'impliquen i col·laboren en l'acció social del Casal dels Infants als barris més vulnerables.

[La Lua i el món](#)

Del programa el Club Súper 3 una petita animació que valora la diferència

Pregària

Previ: Hem recollit aquesta pregària que també es fa ressò del tema d'aquest butlletí: la vulnerabilitat. Està enfocat des de l'àmbit social, però pot ajudar-nos en el que compartim dins del Programa Família-Escola, Acció Compartida.

Realitat que crema (Marina Sampayo. www.pregaria.cat)¹

Crec que no m'equivocaria si dic que vosaltres, que pregueu la realitat, heu quedat amb el cor encogit en saber sobre la mort per incendi d'una família en situació de sense llar a Barcelona. Els incendis poden ser més o menys accidentals, el que no és accidental és que veïnes i veïns nostres visquin en condicions d'infrahabitatge i en situació de sense llar.

Darrerament, s'incrementa el nombre de joves migrants en situació de sense llar. La política d'estrangeria s'enllaça maquiavèlicament amb el mercat de treball i l'habitatge creant una força centrifugadora que expulsa a veïnes i veïns als marges. Tanmateix, els marges no són lluny, són esquerdes en la realitat més propera. Espais de vulnerabilitat que Jesús mirava des de l'Amor del Pare al cor de la persona, esquerdes que caminava descalç amb el respecte de considerar cada vida territori sagrat. Com pot ser que tinguem vides sagrades, temples de Déu, al ras?

Des de fa temps a un espai del meu barri mal dormen, perquè a dormir al carrer no se'n pot dir dormir, dos veïns al cobert d'un edifici. L'edifici és protegit com a patrimoni de la ciutat, la vida dels nostres veïns desprotegida i vulnerada. No sabria dir amb exactitud, però com a qüestió de dos cops al mes aquests veïns són "desnonats". Sense sostre privats de sostre, privats d'aixopluc, privats de llar.

No dubto que han sigut atesos, se'ls ha ofert allotjament i segurament l'hauran rebutjat. Fets que per molts serien ja motiu per deixar-los de la mà de Déu apel·lant a una suposada mala sort a la vida i irresponsabilitat. Però qui de vosaltres triaria per voluntat pròpia viure en un alberg? Conversant, una treballadora social em plantejava: qui voldria perdre la llibertat, l'autonomia sobre els propis horaris, sobre la seva vida, quan ja ho has perdut tot? I jo em pregunto, què ens fa tancar-nos com a societat a l'empatia i a l'acollida, a la cura, a l'escolta pacient i comprensió d'una vida vulnerable?

Ens recordàvem de la gent en situació de sense sostre quan havíem d'estar tancats a casa, però el sensellarisme va molt més enllà de la manca d'un sostre, és la manca d'una llar segura d'incendis i desnonaments, d'una llar pròpia on cuidar i ser cuidat,

¹ <https://pregaria.cat/preguem-la-realitat/realitat-que-crema>

on dormir plenament sense ser violentat ni vulnerat. Si bé la solució al sensellarisme demana de polítiques i resposta pública, nosaltres ens podem plantejar quina relació tenim amb els nostres veïns, com cuidem als descuidats, amb quins ulls mirem la realitat i si com Jesús acaronem cada vida amb la seva sacralitat.

PREGÀRIA COMPARTIDA

PARENOSTRE i COMIAT

Amb el patrocini de l'editorial:

